

DÜNYA TÜRK GİRİŞİMCİLER KURULTAYI
9-11 NİSAN 2009 / İSTANBUL

KOMŞU VE ÇEVRE ÜLKELER BÖLGE OTURUMU
TOPLANTI NOTU

- Toplantı, Marmara Salonu'nda, Devlet Bakanı Sn. Kürşad Tüzmen'in moderatörlüğünde gerçekleşmiştir.
- Sn. Kürşad Tüzmen, komşu ve çevre ülkelerinin önemli olduğunu çünkü başarı hikayesi olduğunu vurgulayarak, oturumu açılış konuşması ile başlatmıştır.
- Sn. Kürşad Tüzmen, içinde bulunduğumuz küresel kriz ortamına değinmiş ve II. Dünya Savaşı'ndan sonra ilk kez, toplam ihracat daralmasının bu kadar büyük yaşandığını ifade etmiştir. Ülkelerin kaderini içinde buldukları coğrafyanın belirttiğini ifade eden Sn. Kürşad Tüzmen, bu verilenin iyi değerlendirilmesi sonucu, Türkiye'nin bir küresel güç olacağına garantisini ifade etmiştir.
- Sn. Kürşad Tüzmen, komşu ve çevre ülkeler - İran, Irak, Suriye, Körfez Ülkeleri, vs. - ile akaryakıt ücretlerini azaltan ve tarihte en kapsamlı anlaşmaları gerçekleştiren ülkenin Türkiye olduğunu belirtmiş ve Haziran ayında, Ticaret Bakanlarının Buluşmasının gerçekleştirileceğine ve 40'a yakın ülkeden binlerce katılımcı geleceğine değinerek, sözlerine son vermiştir.
- Açılış konuşmasını müteakip, TİKA Başkanı Sn. Musa Kulaklıkaya'ya söz verilmiştir. Sabahki oturumlarda, Türkiye'nin küresel güç olma değerlerinin ele alındığını ifade eden Sn. Kulaklıkaya, Dünyanın en büyük 15. ekonomisine sahip olan Türkiye'nin artık kalkınma yardımlarıyla anılmaya başladığını belirtmiştir. İklim zorluklarından bulaşıcı hastalıklara kadar, Türkiye'nin her türlü yardımı sağladığına değinen Sn. Kulaklıkaya, Türkiye'nin Avrupa'da sesini duyurduğunu ve belirli bir konuma eriştiğini ifade etmiştir.
- Sn. Musa Kulaklıkaya, aktif Türkiye'nin 2008 yılı itibariyle kalkınma yardımları ile yayıldığını, toplam 106 ülkeye yardımın ulaştırıldığını ve bu bağlamda, son üç yıl içerisinde, yıllık ortalama 650 milyon dolar yardım sağlandığını ifade etmiştir.
- Sn. Musa Kulaklıkaya, konuşmasına TİKA'nın tanıtımı ile devam etmiştir. Özellikle bağımsızlığını yeni kazanan ülkelere yardım edilmesinin önemini vurgulayan Sn. Musa Kulaklıkaya, sözkonusu ülkelere, Türkiye'nin yardım ve desteklerini esirgememesi gerektiğine, dost ve kardeş ülkeler ile bilgi paylaşılmasının önem arz ettiğine ve gıda güvencesi ile tarım ve hayvancılık başta olmak üzere, kapsamlı projelerin yürütülmesi gerektiğine değinmiştir.
- Sn. Musa Kulaklıkaya, kardeş kuruluşların sponsorluğu ile fuar, kongre, kurultay vb. düzenlenen organizasyonların, iş dünyasına fayda sağlayacak çalışmalar olduğunu, özellikle inşaat sektörü ile ilgili çalışmalarda, Türk müteahhitlerine pazara girmek üzere yeni imkânlar sağlandığını düşündüğünü belirtmiş, Orta Asya-Avrasya-Balkanlar'da 326,000 firmanın bilgilerinin sunulduğunu ve KOBİ'lerin geliştirilmesi konusunda kurumsal yapılar, organize sanayi bölgeler ile serbest bölgeler kurularak, özel sektörün gelişmesine yardım edilmesinin önemini ve bu kapsamda, sözkonusu bölgelerde, Türk işadamlarına yeni fırsatlar tanınabileceğini ifade etmiştir.
- Sn. Musa Kulaklıkaya, geçen yıl itibariyle, gıda problemlerine çözüm önerileri getirilmesi, tarımsal kalkınma programları ile ormancılık, tarım ve hayvancılık başta

olmak üzere sözkonusu hususlarda destek sağlanması ile artık Türkiye'nin Afrika'ya da açıldığını ifade etmiş, sözlerine şöyle son vermiştir: "Türkiye, son yıllarda, sağlık kalkınma projeleri ile küresel bir güç haline geldi."

- Oturumda devamla, Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme Genel Müdürü Sn. Hüsamettin Kılıçkaya söz almış, kriz anının sunduğu fırsatlar olduğuna ve bu kapsamda, krizin kendi çapında verimli olabileceğine değinmiş ve hazırladığı sunum ile devam etmiştir. (Ticaret Geliştirme Stratejisi ile ilgili sunum DEİK tarafınca Birliğimize iletilecektir.)
- Oturumda, TÜSİAD'ın enerji grubu üyesi ve aynı zamanda DEİK/Türk-Avrasya İş Konseyleri Başkanı Sn. Tuğrul Erkin'e de söz verilmiştir. 1930 yılından bu yana rekor gelişmelerin yaşandığını savunan Sn. Erkin, küflü tütün ve kurtlu üzümünden, Türkiye'nin 8 milyar dolarlık yatırıma kadar geldiğini ve Rusya'dan gelen turist sayısının 3 milyona eriştiğini belirterek, Türkiye'nin son 78 senede, ticarete yasadığı gelişmeleri ele almıştır.
- Oturumda devamla, DEİK Ortadoğu İş Konseyleri Bölge Koordinatörü Sn. Mehmet Habbab söz almıştır. Sn. Habbab, Ortadoğu bölgelerinde, istikrarın sağlanamamış olmasının ve hukuki alt yapının olmamasının bir sorun yarattığını, ancak çözümün sabır gerektirdiğini ve bu bölgeye, özellikle de Suriye'ye, daha çok vakit ve sermaye yatırılmasının önemini vurgulamıştır.
- Oturumda sırada, DEİK/Türk-Mısır İş Konseyi Başkanı Sn. Zuhale Mansfield söz almıştır. Sn. Mansfield, bir kadın girişimci olmak yani sıra, görevinin Türkiye'nin Mısır ile olan ikili ilişkilerinin ilerletilmesi olduğunu ve daha yakın bir geçmişte Sn. Kürşad Tüzmen beraberinde Mısır'a gidildiğini ve tüm sorunların tek tek ele alınıp cevaplandırıldığını ifade etmiş ve hazırladığı bir sunum ile devam etmiştir. (Mısır ile ilgili olan sunum DEİK tarafınca Birliğimize iletilecektir.)
- Oturumda, Türk-Kazak İşadamları Derneği Başkanı Sn. Zeki Pilge'ye de söz verilmiştir. Sn. Pilge, uluslararası ilişkilerin başlatılması ve ilerletilmesinin basamaklarını, ziyaret, anlaşma ve yatırım olarak sıralamış, özellikle Sovyetler Birliği'nin dağılması sonucu ortaya çıkan 14 cumhuriyet ile Türkiye'nin ilişkilerinin bu basamaklar yardımıyla geliştirilmesinin önem arz ettiğini vurgulamıştır. Ne Eximbank'ın ne de Türk Bankalarının sözkonusu bölgede yatırım yapmak isteyen Türk işadamlarına destek vermediğinden şikâyetçi olan Sn. Pilge, bölgede yatırım fırsatlarının hala mevcut olduğuna ve finans imkânının sağlanması gerektiğine değinmiş ve bu bağlamda, Sn. Kürşad Tüzmen'in önünde, Eximbank'ın gereken desteği vermesini arz etmiştir.
- Ayrıca, Sn. Zeki Pilge, bir diğer hususa değinmiştir. Dünya ve ticaret dilinin İngilizce olmasına rağmen, 350-400 milyondan oluşan yoğun nüfusu ile Rusya'nın da önemli bir konuma sahip olduğuna değinen Sn. Pilge, bu coğrafya da ki ticaret müşavirlerinin kadro olarak yetersiz olduklarını ve muhakkak Rusça öğrenmeleri gerektiğini vurgulamıştır.
- Oturumda son olarak, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası (TTSO) Başkanı Sn. Şadan Eren'e söz verilmiştir. Sn. Eren, Afrika'ya odaklanmış, özellikle Sudan üzerinde durmuştur. Sudan'ın petrol ülkesi olduğuna değinen Sn. Eren, dokuz çevre ülkesi ile yatırım yapabilme imkânına sahip Sudan'ın iyi bir yatırım ortamı olduğunu vurgulamış ve Sudan'ın Başkenti Hartum'un ise müteahhitlik suçu oranının en düşük olduğu yerlerden biri olarak, en güvenli başkentler arasında yer aldığını ifade etmiştir.

Ayrıca, inşaat ve diğer hizmet alanlarında her türlü desteğin sağlanacağını, karşılaşılan sorunlara çözüm getirmek için sadece Türklere özel bir komisyon kurulduğunu ve önümüzdeki yıllarda ortak banka kurulması kararının alındığını ifade etmiştir. (Halkbank-Ziraat)

- Oturumda devamla, soru ve cevap bölümüne geçilmiştir.
 - Elmas ticaretinde bir numara olan İsrail ile altın üretmede ve kuyumculukta son derece başarılı olan Türkiye arasında işbirliği sağlanmasına değinilmiş ve sözkonusu işbirliğinin ihracatçılar birliği tarafından yürütülmesi için talepte bulunulmuştur.
 - Azerbaycan'ın demokrasisinin henüz oturmamış olmasına rağmen, ülke ile Türkiye arasında ticari ilişkilerin ilerletilmesi için hazırlıkların başlatılması istenmiştir.
 - TİKA'nın, Azerbaycan'da yerleşik Türk İşadamlarına destek verilmesi, fuar organizasyonlarında sadece Türkiye'den gelen katılımcılara değil, ülkedeki tüm üreticilere yardım edilmesi ve bu hususta Devletin yardımı istenmiştir.
 - Türkiye'nin ihracatında, Eximbank üzerinden Türk lirası verilmesi talep edilmiştir. Örneğin; Rus ihracatçılara TL verilmesi ve karşılığında, onların Türkiye'den mal alması.
 - Komşu ve çevre ülkeler ile yapılan ihracatta ki gümrük – vergi sorunlarının çözülmesi gündeme getirilmiştir. Malların gümrükte çok uzun süre bekletildiği, ve ticaretin sonunda işadamlarının zarara girdiğine değinilmiştir.
 - Türkiye ile Bağdat arasında faaliyetlerin artırılması istenmiştir.
 - Afganistan'ın “kır sonra yeniden kur” bir ülke olduğuna değinilmiş ve bu çerçevede, hem ihracat alanında hem müteahhitlik hizmetleri kapsamında, Türkiye'nin ilgisinin beklenildiği ifade edilmiştir. Afganistan'ın etkin tanıtımının yapılmasının, fuarların düzenlenmesinin ve THY uçuşları sağlanmasının önem arz ettiğine değinilmiştir.
 - Fas'ta yerleşik işadamlarının Türkiye'ye getirilmesinde yardım ve destek istenmiştir.
 - Ürdün hakkında tanıtıcı bir sunum yapılmıştır.
 - Ermenistan-Türkiye sınır kapsının açılması konuşmaları/tartışmaları sebebiyle Azerbaycan'da protesto başlatıldığı, Azerbaycan devletinin yıllık vizeyi kaldırması, artık tek çıkışlı ve üç aylık vizeler sağlaması sonucu, işadamlarının maddi ve zaman kaybına uğramalarına yol açtığına değinilmiştir.

İKİLİ GÖRÜŞMELERDE İLETİLEN ÖNERİLER:

- 1) İkili görüşmelerin, bu tür organizasyonlarda, programın en başına koyulması. Bu vesileyle, işadamlarına, aralarda, kahve molalarında ve yemek esnasında daha çok konuşma ve görüşme imkânları sağlanabilmesi.
- 2) İkili görüşmelerin süresinin uzatılması ve öğleden sonra gerçekleştirilmesi.

Saygılarımla arz ederim,

Meriç Kınıklı
Dış Ekonomik İlişkiler Daire Başkanlığı
Uzman Yardımcısı